

východiskových environmentálnych štúdií letiska Bratislava - Ivánka a diaľničného obchvatu Bratislava - Petržalka. Týmto sa zabezpečila úzka previazanosť medzi navrhovateľom, expertmi a posudzujúcim orgánom hodnotenia vplyvu na životné prostredie. Cenné skúsenosti sa získavajú aj v oblasti práce s verejnosťou i v oblasti hľadania optimálnych foriem komunikácie s miestnymi samosprávami.

Na rozdiel od vyspelých krajín, kde príprave procesu hodnotenia vplyvu činnosti na životné prostredie predchádza niekoľkoročné overovanie, venujeme sa na SKŽP intenzívne (napriek minimálnej časovej rezerve) príprave celého okruhu otázok súvisiacich s týmto procesom tak, aby mohol vstúpiť do platnosti v celom požadovanom rozsahu.

Annetta Zubeková

Vznik a likvidácia odpadov

Prevažná časť odpadu je spojená s produkciou výrobkov, prípadne priamo spotrebného tovaru. Začiatok procesu likvidácie odpadov musí byť preto spojený s celým procesom výroby. Priamo vo výrobných podnikoch a zariadeniach je potrebné preventívne uvažovať nielen o druhoch odpadu, ktoré vznikajú pri výrobe, ale tiež o tom, aký odpad vzniká pri distribúcii, používaní a po spotrebe výrobku. Pritom je potrebné v jednotlivých fázach výroby, distribúcie a spotreby preventívne hľadať spôsoby ich likvidácie.

Odpad vznikajúci pri výrobe tvorí osobitnú kategóriu. Je špecifický podľa druhu výrobku a technológie výroby. Z hľadiska odpadov má hotový výrobok, resp. tovar viacero spoločných znakov pri rôznych druhoch výrobkov. Na uľahčenie likvidácie odpadov by bolo treba urobiť niektoré preventívne opatrenia vo výrobe, pri distribúcii, predaji a spotrebe.

1. Pred uvedením výrobku alebo tovaru na trh musí mať výrobca pri jeho atestácii alebo schvaľovaní vyriešenú a zabezpečenú likvidáciu, recykláciu, príp. ďalšie využitie výrobku a jeho obalu.

2. Na hotovom výrobku alebo tovare musí výrobca označiť:

- či je výrobok využiteľný bez odpadu,
- aká časť je opotrebitelná bez odpadu a aká časť tvorí odpad,

- či je po skončení využívania určený do odpadu.

Malo by tam byť uvedené aj aký druh a aké množstvo odpadu vznikne.

3. Charakter odpadu pri používaní alebo po použití výrobku alebo tovaru môže byť:

- návratný a využiteľný v rámci recyklácie,
- návratný a sčasti (akej) využiteľný v rámci recyklácie,
- nenávratný, využiteľný ako druhotná surovina, vhodný na separovaný zber,
- nenávratný, odpad heterogénneho charakteru, sčasti (akej) vhodný na separovaný zber,
- nenávratný, odpad homogénneho charakteru, nevyžiteľný.

Na výrobku alebo v rámci jeho distribúcie by sa mali značkami uvádzať: charakter odpadu, spôsoby jeho využitia, prípadne likvidácie.

4. Obal výrobku tovaru musí byť z hľadiska charakteru odpadu označený rovnako ako vlastný tovar. Môže mať charakter:

- návratný a využiteľný do opotrebovania, potom vhodný alebo nevhodný na separovaný zber alebo ďalšie využitie,
- nenávratný a použiteľný pre separovaný zber,

- nenávratný a nepoužiteľný pre opakované využitie, resp. pre separovaný zber.

Výrobky alebo ich obaly, ktoré sú nenávratné, resp. nedajú sa využiť na separovaný zber a recykláciu ako druhotná surovina, by sa mali zafažiť osobitnými daňami vo výške nákladov na ich likvidáciu. Odovzdávali by sa do fondu životného prostredia na subvencie pre separovaný zber, získavanie a spracúvanie druhotných surovín.

Tieto opatrenia musí dopĺňať systém separovaného odkladania a zberu odpadov, najmä takých, ktoré sa dajú využiť v procese ich zhodnocovania ako druhotné suroviny. Recyklácia umožní vrátiť do výrobného procesu suroviny, ktoré by sa inak znehodnotili a zaberali miesto na skládkach, ktoré majú obmedzenú kapacitu.

V ČSFR sú rôzne snahy a pokusy riešiť otázku separovaného zberu odpadu. Sympatická je snaha súkromnej firmy EKOTRANSLATION v Banskej Bystrici, ktorá tento zber organizuje v regióne stredného Slovenska rôznymi formami. Vychádza pritom maximálne v ústrety obyvateľom. Na sídliskách umiestňuje vkusné, farebne odlišené kontajnery, poskytuje obyvateľom farebne odlišené vrecia na odkladanie odpadu a vykupuje triedený odpad mimo pracovného času priamo od obyvateľov. Okrem úžitku zo zhodnotenia odpadu vychováva tiež obyvateľstvo k racionálnemu narábaniu s odpadom. Najlepší spôsob riešenia problému skládok odpadov a smetísk je prevencia, pretože najlepší odpad je nijaký odpad.

Milan Ružička

